

Marko Domladovac
br. indeksa: 44532
Doc. dr. sc. Markus Schatten

Sadržaj

1	Uvod	1	
2	Opis aplikacijske domene	2	
	2.1 Proizvod	2	
	2.2 Zaposlenik	3	
	2.3 Dokument	3	
	2.4 Partner	3	
	2.5 Stanje Proizvoda	3	
3	Teorijski uvod	4	
•	3.1 Aktivna baza podataka	4	
	3.2 Temporalne baze podataka	4	
	3.2 Temporanie baze podataka	7	
4	Model baze podataka	5	
	4.1 Proizvod	5	
	4.2 Dokument	6	
	4.3 Zaposlenik	6	
	4.4 Partner	6	
	4.5 Stanje Proizvoda	6	
	4.6 Stavka Dokumenta	7	
	4.7 Kontakt	7	
	4.8 Šifrarnici	7	
	4.0 Sittatilici	,	
5	Implementacija	9	
	5.1 Kreiranje sheme baze podataka	9	
6	Primjeri korištenja	28	
	6.1 Šifrarnici	28	
	6.2 Matični podaci	29	
	6.3 Obrada dokumenata	30	
7	Zaključak	32	
Ri	Bibliografija		

Poglavlje 1

Uvod

Cilj i svrha projekta je izrada aplikacije za vođenje statistike skladišta i planiranja zaliha korištenjem strategije upravljanja zalihama (npr. minimalne/maksimalne količine, vremena između nabavki, ...). Za bazu podataka će se koristiti PostgreSQL a za prezentacijski sloj .Net Core. Kako je .Net Core relativno novo htio sam isprobati kako .Net funkcionira u svijetu otvorenog koda. Dakle, ova aplikacija se treba moći vrtiti na svim operacijskim sustavima. Ja sam isprobao na Windowsima 10, Ubuntu 16.04 i Mac OS X 10.7 Lion operacijskim sustavima i na svima radi.

Kolegij: Teorija baza podataka 1/33

Poglavlje 2

Opis aplikacijske domene

Aplikacijska domena koju će se riješavati je upravljanje zalihama lijekova u bolnici. U bolnici je bitno da lijekovi uvijek budu dostupni i zato je bitno upravljati zalihama istih. Osim samih količina, ovdje je bitan i faktor roka trajanja i mora se uzeti u obzir. Morati će se koristiti statistika korištenja kako bi se ispravno implementirale minimalne i maksimalne količine, kako s jedne strane nikada ne bi falilo i s druge strane kako se ne bi bacali lijekovi radi isteka roka trajanja jer je to gubitak resursa.

Korišteni koncepti su:

- Zaposlenik osoba koja radi u bolnici u nabavi
- Dokument može biti primka ili narudžbenica, prema početnoj definiciji. Dokument može biti u sljedećim stanjima:
 - 1. Zaprimljen
 - 2. U obradi
 - 3. Završen
 - 4. Otkazan
- Proizvod u našem slučaju popis lijekova
- Stanje proizvoda ovdje se implementira strategija minimalne/maksimalne količine. Odvojeno je
 od samog proizvoda kako bi popis proizvoda bio dostupan prilikom dohvata za preglede (potreban
 nam je samo naziv i id) i kako bi se optimirala sama aplikacija. Tu se nalaze polja minimalna i
 maksimalna količina, trenutno stanje, jedinica mjere i veza na proizvod, odnosno lijek.

2.1 Proizvod

Koncept "Proizvod" daje osnovne informacije o proizvodu i to putem sljedećih atributa: Naziv, Opis, Vrijednost, RokTrajanja. U konceptu "Proizvod" navedene su sve specičnosti svakog pojedinog lijeka koji može doći u doticaj sa skladištem lijeka - bilo nabavom robe od dobavljača ili otpremom sa skladišta prilikom davanja lijeka pacijentu.

2.2 Zaposlenik

Koncept "Zaposlenik" obuhvaća sve zaposlene u bolnici. Zaposlenici bolnice koji imaju doticaj s zaprimanjem i izdavanjem lijekova su najbitniji za aplikacijsku domenu koja se obrađuje jer će isti koristiti samu aplikaciju. Liječnik kada izdaje lijek onda se stanje smanjuje. Druga strana je zaprimanje lijekova prilikom dostizanja minimalne količine gdje se naručuju dostatne količine (razlika do maksimalne). Koncept je prikazan relacijom "Zaposlenik" sa sljedećim atributima: ID, Ime, Prezime, DatumRodjenja i KontaktID koje je poveznica na tablicu s kontaktima i ovdje se radi o vezi 1:1 ali nije dodano unutar same tablice jer se za poslovne partnere korisiti veze 1:N sa kontaktima pa je odabrana takva arhitektura sa posebnom tablicom s kontaktima.

2.3 Dokument

Jedan od najvažnijih, ako ne i najvažniji koncept je "Dokument". To je iz razloga jer će svaki ispravan dokument (ispravan dokument je onaj koji nije u stanju "otkazan") promijeniti stanje količine. Ukoliko se radi o vrsti dokumenta "Izdatnica" onda se količine smanjuju, a u slučaju primke te se količine povećavaju. Koncept dokumenta realiziran je pomoću tablice "Stavka_Dokumenta" gdje imamo poveznicu na dokument i proizvod te količinu tog proizvoda vezano uz taj dokument. Koncept je iskazan relacijom "Dokument" sa sljedećim atributima: ID, DatumKreiranje, DatumAzuriranja, ZaposlenikID, StatusID, VrstaID, Godina, a relacija "Stavka_Dokumenta" ima sljedeće atribute: DokumentID, ProizvodID, Kolicina.

2.4 Partner

Jedan od četiri glavna kocepta je koncept "Partner". Koncept partner obuhvaća domenu dobavljača i pacijenata. Prilikom liječničkog pregleda kada se ustanovi da je potreban lijek i koji je to lijek izdaje se isti za pacijenta (vrsta partnera), dok je druga krajnost prilikom nabave lijeka gdje se naručuje od dobavljača što je druga vrsta partnera. Koncept partner može imati više kontakata i sukladno tome postoji vezna tablica "Partner_Kontakt" koja povezuje koncept "Partner" i njegove kontakte. Osim toga postoji i poveznica na relaciju "Vrsta_Partnera" koja govori o kojoj se vrsti partnera radi (dobavljač ili pacijent). U relaciji "Partner" postoje sljedeći atributi: ID, Naziv, DatumKreiranja, VrstaID, a "Partner_Kontakt" poveznicu između kontakta i partnera tj. atribute: PartnerID i KontaktID koji su zapravo strani ključevi na navedene koncepte.

2.5 Stanje Proizvoda

Stanje proizvoda je najvažniji koncept vezan uz samu strategiju minimalne/maksimalne količine. Navedeni koncept nam govori o kojem se proizvodu radi, koja se jedinica mjere koristi, minimalna količina, maksimalna količina te njegovo trenutno stanje. Koncept "Stanje_Proizvoda" je opisan sa sljedećim atributima: ID; MaksimalnaKolicina, MinimalnaKolicina, Stanje, JedinicaMjereID, ProizvodID.

Kolegij: Teorija baza podataka 3/33

Poglavlje 3

Teorijski uvod

U središtu rada je baza podataka. Postoje razne vrste, no za implementaciju predmetne aplikacijske domene će se koristiti Aktivna i Temporalna baza podataka.

3.1 Aktivna baza podataka

Aktivna baza podataka uključuje aktivna pravila koja su najčešće u obliku: "Događaj - Uvjet - Akcija", eng. ECA ili "Event - Condition - Action". Prednosti ovakvih baza podataka su da obogaćuju tradicionalne baze podataka sa mehanizmima za procesiranje pravila, a temelje se na okidačima. Ono što također omogućuju aktivne baze podataka su: uvjeti integriteta, pogledi, statistička pračenja, sigurnost baze podataka, sustavi temeljeni na znanju, ekspertni sustavi, upravljanje tokovima rada i dr. (Schatten, 2008) Okidači omogućuju izvršavanje radnji na akcije upisa, ažuriranja ili brisanja podataka iz nekih tablica. Npr. nakon što se promijeni stanje lijeka okidač aktivira provjeru s minimalnom i maksimalnom količinom te, ovisno o potrebi, šalje obavijest na email odgovorne osobe.

3.2 Temporalne baze podataka

Baza podataka sadrži podatke o organizaciji i njenim aktivnostima. Ona je osnova za razne aplikacije od interesa za danu organizaciju. Konvencionalne baze podataka oblikovane su tako da sadrže najnovije podatke, tj. tekuće podatke. Ažuriranjem baze podataka 'stare' vrijednosti se eliminiraju iz baze podataka. Prema tome, baza podataka je model tekućeg stanja aplikacijske domene (snapshot of reality). Temporalne baze podataka omogućuju reprezentaciju povijesti objekata (sc. Mirko Malekovic, 2017)

Temporalni relacijski model sastoji se od:

- Temporalnih relacija
- Temporalne relacijske algebre
- Temporalnih uvjeta integriteta

Npr. zaposlenik je ima u određenom razdoblju jednu plaću, a u drugom ima drugi iznos. U temporalnoj tablici bi bila oba zapisa, dok u aktivnoj gdje je važno samo tekuće stanje bi bio samo jedan, najzadnji, zapis.

4/33

Kolegij: Teorija baza podataka

Poglavlje 4

Model baze podataka

Na slici 4.1 prikazan je ERA model baze podataka. Model je dobiven obrnutin inženjeringom pomoću DbSchema alata. Baza podataka se sastoji od 12 tablica:

- Proizvod
- Stanje_Proizvoda
- Jedinica_Mjere
- Dokument
- Status_Dokumenta
- Vrsta_Dokumenta
- Zaposlenik
- Partner
- Kontakt
- Partner_Kontakt
- Vrsta_Partnera

Jaki objekti su Proizvod, Kontakt, Zaposlenik i Partner te šifrarnici (Vrsta_Partnera, Vrsta_Dokumenta, Jedinica_Mjere i Status_Dokumenta) jer ne ovise o nikome. Ostalo su slabe tablice. Partner_Kontakt je povezujuća tablica jer Partner može imati više kontakata i zato što zaposlenik isto može imati kontakt pa da se ne prlja tablica s PartnerID koji može biti null ako je kontakt od zaposlenika ili u budućnosti od nečeg drugog.

4.1 Proizvod

U tablicu se upisuju osnovne informacije o lijekovima koji su u upotrebi ili su bili u upotrebi ili budu u upotrebi. Osnovne informacije o proizvodu su:

Naziv,

Kolegij: Teorija baza podataka

- Opis,
- Vrijednost vrijednost jedne jedinice mjere u HRK,
- RokTrajanja važan kako bi se mogao raditi otpis (smanjuje stanje)

4.2 Dokument

Tablica Dokument nam služi za pohranu narudžbenice, primka i izdatnice. Ukoliko se dosegnu minimalne količine sustav će nas upozoriti da trebamo naručiti dostatne količine. Kreira se narudžbenica prema dobavljaču koja kada se provede stigne do bolnice i preuzima se gdje se onda stvara primka. Nakon zaprimanja ista roba postoji na stanju i može se dati pacijentu i to putem izdatnice. Tablica dokument sadrži informacije o datumu kreiranja, datumu ažuriranja, zaposleniku koji je zadnji radio na dokumentu, status dokumenta, vrsta dokumenta i godinu. Informacija godina je redundantan podataka ali nam služi za particioniranje podataka, no o tome nešto više u samom opisu implementacije.

4.3 Zaposlenik

Tablica Zaposlenik predstavlja zaposlenike bolnice. Bilo da se radi o referentima, liječnicima i sl. Tablica pruža osnovne informacije o zaposlenicima:

- Ime.
- Prezime.
- DatumRodjenja datum rođenja,
- KontakID referencu na kontakt (1:1)

4.4 Partner

Tablica Partner obuhvaća sve dobavljače i pacijente koji dobivaju lijek i koji su neposredno povezani s promjenom stanja lijekova. Pacijenti djeluju direktno na smanjenje stanja lijekova, dok dobavljači na povećanje stanja lijekova. Tablica Partner sadržava sljedeće informacije:

- Naziv naziv poduzeća ili Prezime, Ime ako je pacijent,
- DatumKreiranja datum kreiranja,
- VrstaID vrsta partnera (dobavljač ili pacijent)

4.5 Stanje Proizvoda

Tablica Stanje_Proizvoda je ključna za implementaciju strategije minimalne/maksimalne količine. Tablica sadrži sljedeće informacije:

- MaksimalnaKolicina maksimalna dopuštena količina lijekova na stanju,
- MinimalnaKolicina minimalna dopuštena količina lijekova na stanju,

- Stanje trenutno stanje na lageru,
- JedinicaMjereID referenca na jedinicu mjere,
- ProizvodID referenca na proizvod

4.6 Stavka Dokumenta

Tablica Stavka_Dokumenta nam daje informacije o pojedinoj stavci određenog dokumenta, bilo da se radi o narudžbenici, primci, izdatnici i sl. Sadrži sljedeće informacije:

- DokumentID referencu na dokument kojem pripada,
- ProizvodID referencu na proizvod o kojem se radi,
- Kolicina količina proizvoda

4.7 Kontakt

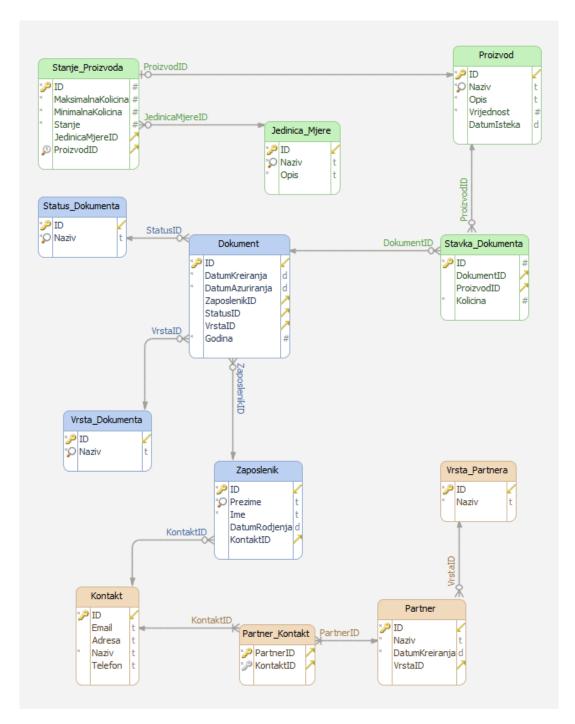
Tablica kontakt sadrži kontakt informacije:

- Email,
- Adresa,
- Naziv,
- Telefon

4.8 Šifrarnici

Tablice Status_Dokumenta, Vrsta_Partnera, Jedinica_Mjere, Vrsta_Dokumenta su šifrarnici i sadrže samo naziv i opis ukoliko je potrebno.

Kolegij: Teorija baza podataka

Slika 4.1: ERA model

Poglavlje 5

Implementacija

5.1 Kreiranje sheme baze podataka

Prije svega potrebno je kreirati bazu podataka. Kreiranje baze podataka u PostgreSQL-u, točnije u SQL jeziku, se radi sa sljedećom naredbom:

Nakon što je baza podataka kreirana i pridružena željenom korisniku, mogu se kreirati tablice:

```
CREATE TABLE "Dokument" (
   "ID" integer NOT NULL,
  "DatumKreiranja" timestamp without time zone
       DEFAULT now() NOT NULL,
   "DatumAzuriranja" timestamp without time zone
       DEFAULT now() NOT NULL,
   "ZaposlenikID" integer,
   "StatusID" integer,
   "VrstaID" integer,
   "Godina" smallint DEFAULT 2017 NOT NULL
);
CREATE TABLE "Jedinica_Mjere" (
   "ID" integer NOT NULL,
  "Naziv" character varying (20) NOT NULL,
   "Opis" character varying (128) NOT NULL
);
CREATE TABLE "Kontakt" (
   "ID" integer NOT NULL,
  "Email" character varying (64),
```

```
"Adresa" character varying (128),
   "Naziv" character varying (32) NOT NULL,
  "Telefon" character varying (15)
);
CREATE TABLE "Partner" (
  "ID" integer NOT NULL,
   "Naziv" character varying (64) NOT NULL,
   "DatumKreiranja" time without time zone NOT NULL,
  "VrstaID" integer
);
CREATE TABLE "Partner_Kontakt" (
   "PartnerID" integer NOT NULL,
  "KontaktID" integer NOT NULL
);
CREATE TABLE "Proizvod" (
  "ID" integer NOT NULL,
   "Naziv" character varying (20) NOT NULL,
   "Opis" character varying (128) NOT NULL,
  "Vrijednost" real NOT NULL,
   "RokTrajanja" smallint NOT NULL
);
CREATE TABLE "Stanje_Proizvoda" (
   "ID" integer NOT NULL,
  "MaksimalnaKolicina" double precision NOT NULL,
   "MinimalnaKolicina" double precision NOT NULL,
   "Stanje" double precision DEFAULT 0 NOT NULL,
   "JedinicaMjereID" integer,
   "ProizvodID" integer,
  CONSTRAINT "StanjeProizvoda_MaksimalnaKolicina_check"
       CHECK (("MaksimalnaKolicina" > (0)::double precision)),
  CONSTRAINT "StanjeProizvoda_MinimalnaKolicina_check"
       CHECK (("MinimalnaKolicina" >= (0)::double precision)),
  CONSTRAINT "StanjeProizvoda_Stanje_check"
       CHECK (("Stanje" >= (0)::double precision)),
  CONSTRAINT "StanjeProizvoda_check"
       CHECK (("MaksimalnaKolicina" > "MinimalnaKolicina")),
  CONSTRAINT "StanjeProizvoda_check1"
       CHECK (("MaksimalnaKolicina" > "Stanje")),
  CONSTRAINT "StanjeProizvoda_check2"
       CHECK (("Stanje" >= "MinimalnaKolicina"))
);
```

```
CREATE TABLE "Stavka_Dokumenta" (
  "ID" integer NOT NULL,
  "DokumentID" integer,
   "ProizvodID" integer,
  "Kolicina" double precision NOT NULL,
  CONSTRAINT "StavkaDokumenta_Kolicina_check"
       CHECK (("Kolicina" > (0)::double precision))
);
CREATE TABLE "Vrsta_Dokumenta" (
   "ID" integer NOT NULL,
  "Naziv" character varying (20) NOT NULL
);
CREATE TABLE "Vrsta_Partnera" (
   "ID" integer NOT NULL,
  "Naziv" character varying (64) NOT NULL
);
CREATE TABLE "Zaposlenik" (
  "ID" integer NOT NULL,
   "Prezime" character varying (32) NOT NULL,
  "lme" character varying (32) NOT NULL,
  "DatumRodjenja" date,
   "KontaktID" integer,
  CONSTRAINT "CK_Rodjenje"
       CHECK (("DatumRodjenja" < now()))
);
ALTER TABLE ONLY "Dokument"
  ADD CONSTRAINT "PK_Dokument" PRIMARY KEY ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Jedinica_Mjere"
  ADD CONSTRAINT "PK_JedinicaMjere" PRIMARY KEY ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Proizvod"
  ADD CONSTRAINT "PK_Proizvod" PRIMARY KEY ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Stanje_Proizvoda"
  ADD CONSTRAINT "PK_StanjeProizvoda" PRIMARY KEY ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Status_Dokumenta"
  ADD CONSTRAINT "PK_StatusDokumenta" PRIMARY KEY ("ID");
```

```
ALTER TABLE ONLY "Stavka_Dokumenta"
   ADD CONSTRAINT "PK_StavkaDokumenta" PRIMARY KEY ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Vrsta_Dokumenta"
   ADD CONSTRAINT "PK_VrstaDokumenta" PRIMARY KEY ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Zaposlenik"
   ADD CONSTRAINT "PK_Zaposlenik" PRIMARY KEY ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Partner_Kontakt"
   ADD CONSTRAINT "Partner_Kontakt_pkey"
   PRIMARY KEY ("PartnerID", "KontaktID");
ALTER TABLE ONLY "Stanje_Proizvoda"
   ADD CONSTRAINT "StanjeProizvoda_ProizvodID_key"
   UNIQUE ("ProizvodID");
ALTER TABLE ONLY "Partner"
   ADD CONSTRAINT dobavljac_pkey PRIMARY KEY ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Kontakt"
   ADD CONSTRAINT kontakt_pkey PRIMARY KEY ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Vrsta_Partnera"
   ADD CONSTRAINT vrsta_dobavljaca_pkey PRIMARY KEY ("ID");
CREATE INDEX "JedinicaMjere_Naziv" ON "Jedinica_Mjere"
       USING btree ("Naziv");
CREATE INDEX "Proizvod_Naziv" ON "Proizvod"
       USING btree ("Naziv");
CREATE INDEX "StatusDokumenta_Naziv" ON "Status_Dokumenta"
       USING btree ("Naziv");
CREATE INDEX "VrstaDokumenta_Naziv" ON "Vrsta_Dokumenta"
       USING btree ("Naziv");
CREATE INDEX "Zaposlenik_Prezime" ON "Zaposlenik"
       USING btree ("Prezime");
ALTER TABLE ONLY "Partner"
   ADD CONSTRAINT "Dobavljac_Vrsta" FOREIGN KEY ("VrstaID")
   REFERENCES "Vrsta_Partnera" ("ID");
```

```
ALTER TABLE ONLY "Dokument"
   ADD CONSTRAINT "Dokument_StatusID_fkey" FOREIGN KEY ("StatusID")
   REFERENCES "Status_Dokumenta" ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Dokument"
   ADD CONSTRAINT "Dokument_VrstaID_fkey" FOREIGN KEY ("VrstaID")
   REFERENCES "Vrsta_Dokumenta"("ID");
ALTER TABLE ONLY "Dokument"
   ADD CONSTRAINT "Dokument_ZaposlenikID_fkey"
   FOREIGN KEY ("ZaposlenikID") REFERENCES "Zaposlenik" ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Partner_Kontakt"
   ADD CONSTRAINT "Kontakt" FOREIGN KEY ("KontaktID")
   REFERENCES "Kontakt" ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Partner_Kontakt"
   ADD CONSTRAINT "Partner" FOREIGN KEY ("PartnerID")
   REFERENCES "Partner" ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Stanje_Proizvoda"
   ADD CONSTRAINT "StanjeProizvoda_JedinicaMjereID_fkey"
   FOREIGN KEY ("Jedinica Mjerel D") REFERENCES "Jedinica _ Mjere" ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Stanje_Proizvoda"
   ADD CONSTRAINT "StanjeProizvoda_ProizvodID_fkey"
   FOREIGN KEY ("ProizvodID") REFERENCES "Proizvod" ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Stavka_Dokumenta"
   ADD CONSTRAINT "StavkaDokumenta_DokumentID_fkey"
   FOREIGN KEY ("DokumentID") REFERENCES "Dokument" ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Stavka_Dokumenta"
   ADD CONSTRAINT "StavkaDokumenta_ProizvodID_fkey"
   FOREIGN KEY ("ProizvodID") REFERENCES "Proizvod" ("ID");
ALTER TABLE ONLY "Zaposlenik"
   ADD CONSTRAINT "Zaposlenik_Kontakt"
   FOREIGN KEY ("KontaktID") REFERENCES "Kontakt" ("ID");
```

Ovisno o verziji PostgreSQL-a dodaje se i automatsko dodavanje brojeva primarnom ključu. Može se koristiti ključna riječ serial ili napraviti slijed. Ovdje je kreiran slijed i na primjeru koda će se pokazati kako se kreira:

```
CREATE SEQUENCE "naziv_slijeda"

START WITH 1
```

```
INCREMENT BY 1

NO MINVALUE

NO MAXVALUE

CACHE 1;

ALTER SEQUENCE "naziv_slijeda" OWNED BY "tablica"."ID";
```

Nakon kreiranja struktura same baze podataka dodaje se dinamika u obliku okidača i funkcija:

```
CREATE SEQUENCE "naziv_slijeda"

START WITH 1
INCREMENT BY 1
NO MINVALUE
NO MAXVALUE
CACHE 1;

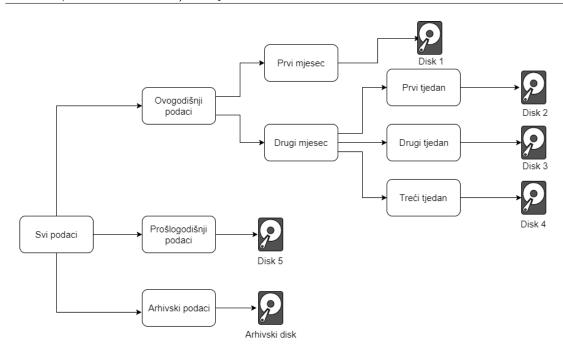
ALTER SEQUENCE "naziv_slijeda" OWNED BY "tablica"."ID";
```

Nakon definiranja tablica potrebno je definirati funkcije, okidače, pravila i ograničenja.

Okidač za izdvajanje godine služi za particioniranje po godini radi optimizacije. Da bi particioniranje bilo uspješno, prilikom upita se pojedine particije isključuju. Tako ćemo ovdje vrlo jednostavno izvršavati upit za dokumente po godinama. Ovo bi trebalo daleko kompleksnije izgraditi no trenutna implementacija služi samo kao primjer:

```
CREATE FUNCTION public.izdvoji_godinu()
   RETURNS trigger
   LANGUAGE 'plpgsql'
   COST 100
   VOLATILE NOT LEAKPROOF
   ROWS 0
AS $BODY$
   DECLARE
   BEGIN
       NEW." Godina" := EXTRACT(YEAR FROM NEW." DatumAzuriranja");
       RETURN NEW;
   END;
$BODY$;
CREATE TRIGGER umetni_godinu
   BEFORE INSERT OR UPDATE
   ON public." Dokument"
   FOR EACH ROW
   EXECUTE PROCEDURE public.izdvoji_godinu();
```

Horizontalno particioniranje ili particioniranje po redcima jest podjela podataka u kojoj se različiti

Slika 5.1: Raspodjela podataka po particijama i podparticijama

redci nalaze u različitim tablicama (koje nazivamo particijama tablice). Korištenjem unije nad razdvojenim podacima dolazimo do ukupnog seta podataka. Kod spajanja podataka unijom performanse će biti skoro identične kao i kod čitanja iz jedne velike tablice ako se particioniranje radi unutar istog servera. Česta je primjena horizontalnog particioniranja razdvajanje podataka po serverima, što se u praksi zove distribuirano particioniranje. Distribuirano particioniranje nije pogodno za upite gdje je potrebno unirati sve podatke, ali zato drastično ubrzava upite kod kojih se upit usmjerava na samo jednu particiju.

Primjer particije nad dokumentima:

```
CREATE RULE unos_dokumenta_2017 AS

ON INSERT TO "Dokument"

WHERE (godina = 2017)

DO INSTEAD INSERT INTO Dokument_2017 VALUES(NEW.*);

---Nakon takvog kreiranja upiti se mogu optimizirati. npr.:

SELECT * FROM "Dokument" WHERE "Godina" < 2017

----Unosi isto zavrsavaju na pravom mjestu
INSERT INTO "Dokument" VALUES(1,1,1);
```

U nastavku će se opisati okidači koji su važni za implementaciju strategije minimalne/maksimalne količine. Isto je moguće implementirati i na aplikacijskoj razini, no ovdje zbog same svrhe kolegija je odabrana implementacija putem okidača. Nije uvijek dobro raditi stvari s okidačima, posebno ako se radi o kompleksnom sustavu jer znaju biti teški za održavati i debugirati. Prvi okidač takve vrste bude mijenjao stanje proizvoda prilikom dodavanja dokumenta. Ako je dokument primka onda se stanje povećava, a ako je dokument izdatnica onda se stanje smanjuje. Kod je prikazan ispod:

```
CREATE FUNCTION dodavanje_stavke_stanje() RETURNS TRIGGER AS $$
DECLARE
vd_id integer;
vd_naziv varchar(30);
kol integer;
BEGIN
SELECT "VrstaID" into vd_id FROM "Dokument"
       WHERE "ID" = NEW. "DokumentID";
SELECT "Naziv" into vd_naziv FROM "Vrsta_Dokumenta"
       WHERE "ID" = vd_id;
IF (vd_naziv = 'Primka') then kol = NEW." Kolicina";
ELSIF (vd_naziv = 'Izdatnica') then kol = -1 * NEW." Kolicina";
ELSE kol = 0;
END IF:
UPDATE "Stanje_Proizvoda" SET "Stanje" = "Stanje" + kol
       WHERE "ProizvodID" = NEW. "ProizvodID";
RETURN NEW:
END:
$$ language plpgsql;
```

```
CREATE TRIGGER dokument_stanje

AFTER INSERT OR UPDATE

ON public." Stavka_Dokumenta"

FOR EACH ROW

EXECUTE PROCEDURE public.primka_stanje();
```

Osim samog dodavanja jako je važno paziti na brisanje. Kako je normalno da se stavke mogu ukloniti, moramo se pobrinuti ili u aplikaciji ili u okidaču da je stanje točno. Kod je prikazan ispod:

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION brisanje_stavki_stanje()
       RETURNS TRIGGER AS
$$
DECLARE
vd_id integer;
vd_naziv varchar(30);
kol integer;
BEGIN
SELECT "VrstaID" into vd_id FROM "Dokument" WHERE "ID" = OLD."DokumentID";
SELECT "Naziv" into vd_naziv FROM "Vrsta_Dokumenta" WHERE "ID" = vd_id;
IF (vd_naziv = 'Izdatnica') then kol = OLD." Kolicina";
ELSIF (vd_naziv = 'Primka') then kol = -1 * OLD." Kolicina";
ELSE kol = 0;
END IF;
UPDATE "Stanje_Proizvoda" SET "Stanje" = "Stanje" + kol WHERE "ProizvodID" = OLD."Pr
RETURN OLD;
END;
$$
LANGUAGE plpgsql;
CREATE TRIGGER brisanje_stavki
   AFTER DELETE
   ON public." Stavka_Dokumenta"
   FOR EACH ROW
   EXECUTE PROCEDURE public.brisanje_stavki_stanje();
```

Sljedeće je implementacija same aplikacije. Kako je odabrana tehnologija .Net Core onda je iskorišten Entity Framework kao ORM. Kako već postoji baza podataka, potrebno je izgenerirati klase i kontekst. Za to je potrebno nekoliko paketa od kojih su najvažnija dva za sam rad s PostgreSQL bazom:

• Npgsql.EntityFrameworkCore.PostgreSQL

• Npgsql.EntityFrameworkCore.PostgreSQL.Design

Ostalo su paketi vezani uz samu aplikaciju, entity framework i sl. Sam model jedne tablice je prikazan kao POCO klasa sa proširenjima poput kolekcije ukoliko se radi o 1:N vezi ili drugoj klasi koja je šifrarnik, no najbolje je pogledati na primjeru klase Dokument koja implementira većinu mogućnosti:

```
using System;
using System. Collections. Generic;
namespace Web. Models
   public partial class Dokument
       public Dokument()
           StavkaDokumenta = new HashSet < StavkaDokumenta > ();
       }
       public int ld { get; set; }
       public DateTime DatumKreiranja { get; set; }
       public DateTime DatumAzuriranja { get; set; }
       public int? ZaposlenikId { get; set; }
       public int? StatusId { get; set; }
       public int? Vrstald { get; set; }
       public short Godina { get; set; }
       public virtual ICollection < StavkaDokumenta >
               StavkaDokumenta { get; set; }
       public virtual StatusDokumenta Status { get; set; }
       public virtual VrstaDokumenta Vrsta { get; set; }
       public virtual Zaposlenik Zaposlenik { get; set; }
   }
```

Kao što je vidljivo klasa je parcijalna i to s razlogom. Kako je to generirana klasa direktno iz baze podataka, nakon svakog novog generiranja (npr. prilikom promjene strukture) bi se bilo kakav dodatak obrisao. Zašto bi se uopće radile izmjene? Izmjene su potrebne i to najčešće se koristi anotacija, npr. za automatsko imenovanje labela, jer ukoliko se to ne napravi u ptredolške se stavi pretpostavljeni naziv (u gornjem primjeru bi za vrstu u labeli pisalo VrstaID) što se često ne želi. Ispod na primjeru je prikazan drugi dio ove klase koji je odvojen da ne bi bio prebrisan, važno je samo da je u istom namespace-u:

```
using Microsoft.AspNetCore.Mvc;
using System;
using System.ComponentModel;
namespace Web.Models
{
```

```
[ModelMetadataType(typeof(DokumentMetaData))]
public partial class Dokument
{
    public class DokumentMetaData
{
        [DisplayName("Datum_kreiranja")]
        public DateTime DatumKreiranja { get; set; }

        [DisplayName("Datum_azuriranja")]
        public DateTime DatumAzuriranja { get; set; }

        [DisplayName("Zaposlenik")]
        public int? ZaposlenikId { get; set; }

        [DisplayName("Status")]
        public int? StatusId { get; set; }

        [DisplayName("Vrsta")]
        public int? Vrstald { get; set; }
}
```

I na isti način se implementiraju ostale tablice u obliku klasa. Najvažniji dio da bi se sve to povezalo je kontekst baze podataka. Unutar konteksta se opisuje komunikacija, specifičnosti i sl. Implementacija konteksta predmetne aplikacije je:

```
public virtual DbSet<StatusDokumenta>
        StatusDokumenta { get; set; }
public virtual DbSet<StavkaDokumenta>
        StavkaDokumenta { get; set; }
public virtual DbSet<VrstaDokumenta>
        VrstaDokumenta { get; set; }
public virtual DbSet<VrstaPartnera > VrstaPartnera { get; set; }
public virtual DbSet<Zaposlenik> Zaposlenik { get; set; }
public tbpfoiContext(DbContextOptions<tbpfoiContext> options)
        : base(options) { }
protected override void OnModelCreating
        (ModelBuilder modelBuilder)
{
    modelBuilder.Entity < Dokument > (entity =>
        entity . Property ( e => e . Id ) . HasColumnName("ID" );
        entity . Property (e => e . DatumAzuriranja)
                 . HasDefaultValueSql("now()");
        entity . Property (e => e . DatumKreiranja)
                 . HasDefaultValueSql("now()");
        entity . Property (e => e . Godina)
                 . HasDefaultValueSql("2017");
        entity . Property (e => e . StatusId )
                 . HasColumnName("StatusID");
        entity . Property (e => e . Vrstald )
                 . HasColumnName("VrstaID");
        entity . Property ( e => e . ZaposlenikId )
                 . HasColumnName("ZaposlenikID");
        entity.HasOne(d \Rightarrow d.Status)
             . WithMany(p => p. Dokument)
             . HasForeignKey(d => d. StatusId)
             . HasConstraintName("Dokument_StatusID_fkey");
```

```
entity . HasOne(d => d . Vrsta)
         . WithMany(p => p. Dokument)
         . HasForeignKey(d => d. Vrstald)
         . HasConstraintName("Dokument_VrstaID_fkey");
    entity.HasOne(d => d.Zaposlenik)
         . WithMany(p => p. Dokument)
         . HasForeignKey(d => d. ZaposlenikId)
         . HasConstraintName("Dokument_ZaposlenikID_fkey");
});
modelBuilder. Entity < Jedinica Mjere > (entity =>
    entity.ToTable("Jedinica_Mjere");
    entity . HasIndex (e => e . Naziv)
         . HasName(" Jedinica Mjere_Naziv");
    entity. Property (e => e.Id)
        . HasColumnName ("ID")
         . HasDefaultValueSql
        ("nextval('\" JedinicaMjere_ID_seq \"'::regclass)");
    entity . Property (e => e . Naziv)
         . Is Required ()
        . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (20);
    entity . Property (e => e . Opis)
         . Is Required ()
         . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (128);
});
modelBuilder.Entity < Kontakt > (entity =>
    entity. Property (e => e.Id)
        . HasColumnName ("ID")
         . HasDefaultValueSql
         ("nextval('\"kontakt_ID_seq\"'::regclass)");
    entity . Property (e => e . Adresa)
         . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (128);
```

```
entity.Property(e => e.Email)
         . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (64);
    entity . Property ( e => e . Naziv )
         . Is Required ()
         . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (32);
    entity . Property (e => e . Telefon )
         . HasColumnType ("varchar")
         . HasMaxLength (15);
});
modelBuilder. Entity < Partner > (entity =>
    entity . Property ( e => e . Id )
        . HasColumnName ("ID")
         . HasDefaultValueSql
        ("nextval('\"dobavljac_ID_seq\"'::regclass)");
    entity . Property (e => e . DatumKreiranja)
             . HasColumnType("time");
    entity . Property (e => e . Naziv)
        . Is Required ()
         . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (64);
    entity . Property (e => e . Vrstald )
             . HasColumnName("VrstaID");
    entity . HasOne(d => d . Vrsta)
         . With Many (p => p. Partner)
        . HasForeignKey(d => d. Vrstald)
        . HasConstraintName("Dobavljac_Vrsta");
});
modelBuilder.Entity < PartnerKontakt > (entity =>
    entity.HasKey(e => new { e.PartnerId, e.KontaktId })
         . HasName("PK_Partner_Kontakt");
    entity.ToTable("Partner_Kontakt");
```

```
entity . Property (e => e . PartnerId)
             . HasColumnName("PartnerID");
    entity . Property ( e => e . Kontaktld )
             . HasColumnName("KontaktID");
    entity . HasOne(d => d . Kontakt)
         . WithMany(p => p. PartnerKontakt)
         . HasForeignKey (d => d. Kontaktld)
         . On Delete (Delete Behavior . Restrict)
         . HasConstraintName("Kontakt");
    entity . HasOne(d => d . Partner)
         . WithMany(p => p. PartnerKontakt)
         . HasForeignKey(d => d. PartnerId)
         . On Delete (Delete Behavior . Restrict)
         . HasConstraintName("Partner");
});
modelBuilder. Entity < Proizvod > (entity =>
    entity . HasIndex(e => e . Naziv)
         . HasName("Proizvod_Naziv");
    entity . Property (e => e . Id ) . HasColumnName("ID");
    entity . Property (e => e . Naziv)
         . Is Required ()
         . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (20);
    entity . Property (e => e . Opis)
         . Is Required ()
         . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (128);
});
modelBuilder. Entity < Stanje Proizvoda > (entity =>
{
    entity.ToTable("Stanje_Proizvoda");
    entity . HasIndex(e => e . ProizvodId)
         . HasName ("Stanje Proizvoda _ Proizvod ID _ key")
         . Is Unique ();
```

```
entity . Property ( e => e . Id )
        . HasColumnName ("ID")
         . HasDefaultValueSql
        ("nextval('\" StanjeProizvoda_ID_seq \" ':: regclass)");
    entity . Property (e => e . Jedinica Mjereld )
             . HasColumnName("JedinicaMjereID");
    entity . Property (e => e . ProizvodId)
         . Is Required ()
         . HasColumnName("ProizvodID");
    entity . Property (e => e . Stanje ) . HasDefaultValueSql ("0");
    entity . HasOne(d => d . Jedinica Mjere)
         . WithMany(p => p. StanjeProizvoda)
        . HasForeignKey(d => d. JedinicaMjereld)
         . Has Constraint Name
         ("StanjeProizvoda_JedinicaMjereID_fkey");
    entity.HasOne(d => d.Proizvod)
         . WithOne(p => p. StanjeProizvoda)
         . HasForeignKey < Stanje Proizvoda > (d => d. ProizvodId)
        . On Delete (Delete Behavior . Restrict)
         . Has Constraint Name
        ("StanjeProizvoda_ProizvodID_fkey");
});
modelBuilder. Entity < Status Dokumenta > (entity =>
    entity.ToTable("Status_Dokumenta");
    entity . HasIndex(e => e . Naziv)
         . HasName("StatusDokumenta_Naziv");
    entity. Property (e => e.Id)
         . HasColumnName ("ID")
         . HasDefaultValueSql
         ("nextval('\" StatusDokumenta_ID_seq\"'::regclass)");
    entity . Property (e => e . Naziv)
         . Is Required ()
         . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (20);
```

```
});
modelBuilder. Entity < StavkaDokumenta > (entity =>
    entity.ToTable("Stavka_Dokumenta");
    entity. Property (e => e.Id)
        . HasColumnName ("ID")
        . HasDefaultValueSql
        ("nextval('\" StavkaDokumenta_ID_seq\"'::regclass)");
    entity . Property (e => e . DokumentId)
             . HasColumnName("DokumentID");
    entity . Property (e => e . ProizvodId)
             . HasColumnName("ProizvodID");
    entity . HasOne(d => d . Dokument)
        . WithMany(p => p. StavkaDokumenta)
        . HasForeignKey(d => d. DokumentId)
        . HasConstraintName ("StavkaDokumenta_DokumentID_fkey");
    entity . HasOne(d => d . Proizvod)
        . WithMany(p => p.StavkaDokumenta)
        . HasForeignKey(d => d. ProizvodId)
        . HasConstraintName ("StavkaDokumenta_ProizvodID_fkey");
});
modelBuilder. Entity < Vrsta Dokumenta > (entity =>
    entity.ToTable("Vrsta_Dokumenta");
    entity.HasIndex(e => e.Naziv)
        . HasName("VrstaDokumenta_Naziv");
    entity. Property (e => e.Id)
        . HasColumnName ("ID")
        . HasDefaultValueSql
        ("nextval('\"VrstaDokumenta_ID_seq\"'::regclass)");
    entity . Property (e => e . Naziv)
        . Is Required ()
        . HasColumnType("varchar")
        . HasMaxLength (20);
});
```

```
modelBuilder. Entity < VrstaPartnera > (entity =>
    entity.ToTable("Vrsta_Partnera");
    entity. Property (e => e.Id)
        . HasColumnName("ID")
         . HasDefaultValueSql
        ("nextval('\"vrsta_dobavljaca_ID_seq\"'::regclass)");
    entity . Property (e => e . Naziv)
        . Is Required ()
         . HasColumnType("varchar")
        . HasMaxLength (64);
});
modelBuilder. Entity < Zaposlenik > (entity =>
    entity . HasIndex (e => e . Prezime)
         . HasName("Zaposlenik_Prezime");
    entity . Property (e => e . Id ) . HasColumnName("ID");
    entity . Property (e => e . DatumRodjenja)
             . HasColumnType("date");
    entity . Property (e => e . Ime)
         . Is Required ()
         . HasColumnType("varchar")
        . HasMaxLength (32);
    entity . Property (e => e . Kontaktld)
             . HasColumnName("KontaktID");
    entity . Property (e => e . Prezime)
        . Is Required ()
         . HasColumnType("varchar")
         . HasMaxLength (32);
    entity . HasOne(d => d . Kontakt)
         . WithMany(p => p. Zaposlenik)
        . HasForeignKey(d => d. Kontaktld)
        . HasConstraintName("Zaposlenik_Kontakt");
});
```

```
modelBuilder.HasSequence("dobavljac_ID_seq");

modelBuilder.HasSequence("JedinicaMjere_ID_seq");

modelBuilder.HasSequence("kontakt_ID_seq");

modelBuilder.HasSequence("StanjeProizvoda_ID_seq");

modelBuilder.HasSequence("StatusDokumenta_ID_seq");

modelBuilder.HasSequence("StavkaDokumenta_ID_seq");

modelBuilder.HasSequence("vrsta_dobavljaca_ID_seq");

modelBuilder.HasSequence("VrstaDokumenta_ID_seq");

}
```

To je sve što se tiče baze i aplikacijskog dijela povezanog s bazom. Ostalo je implementacija kontrolera i pogleda što nije područje interesa ovog rada. U sljedećem poglavlju se nalaze primjeri korištenja, gdje će se kroz prikaze ekrana objasniti funkcionalnost aplikacije.

Poglavlje 6

Primjeri korištenja

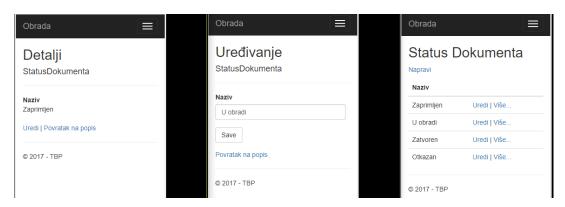
Kako se ovdje radi o web aplikaciji sve akcije se odvijaju u pregledniku. Za prezentaciju je korišten html, css, javascript te bootstrap okvir za izgled. Dakle, dizajn je adaptivan do određene mjere.

Slika 6.1: Alatna traka

6.1 Šifrarnici

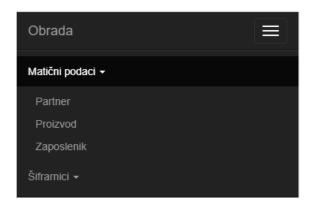
Svi šifrarnici imaju ID, Naziv i opis po potrebi. Tako su posloženi i ekrani za unos. Za ogledni primjer prikaza ekrana je odabran šifrarnik "Status Dokumenta". Moguće je pregledavati popis i detalje te uređivati kao što je i prikazano na slici 6.2.

Slika 6.2: Šifrarnici

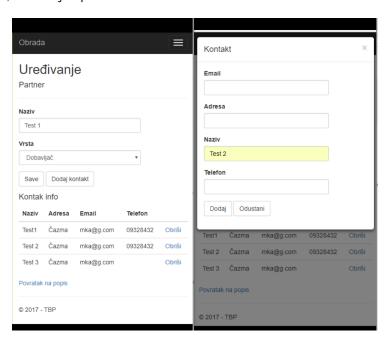
6.2 Matični podaci

Matični podaci su od ključnog značaja i trebali bi biti dostupni unutar cijelog sustava, a ne samo unutar djela za naručivanje, zaprimanje i izdavanje lijekova koji se ovdje obrađuje. Na slici 6.3 je prikazan padajući izbornik s matičnim podacima.

Slika 6.3: Matični podaci

Matični podaci, kao što je vidljivo sa slike su Partner, Proizvod i Zaposlenik. Svi imaju specifična polja iz svoje domene te su isti navedeni u poglavlju o samom modelu. Sve se može uređivati, pregledavati popis i detalje, dok za partnera se može dodavati više kontakata što je nešto drugačije od ostalih pa su odabrani prikazi ekrana za rad s partnerima unutar matičnih podataka. Prvo se odabere kontakt s popisa i ode na uređivanje i nakon toga se odabere Dodaj kontakt gdje nam se otvara modalni prozor za unos kontakta, kao što je i prikazano na slici 6.4.

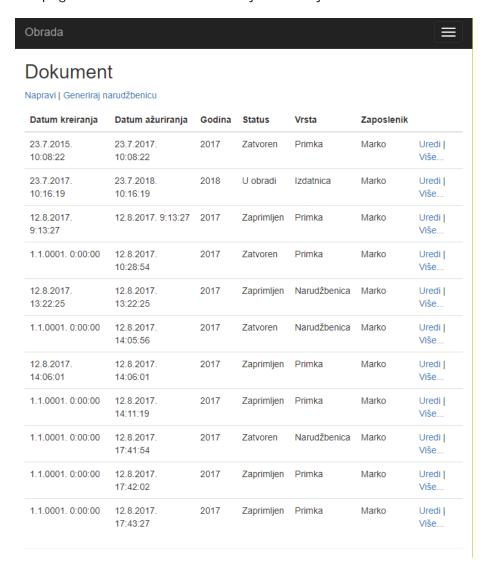

Slika 6.4: Uređivanje partnera

6.3 Obrada dokumenata

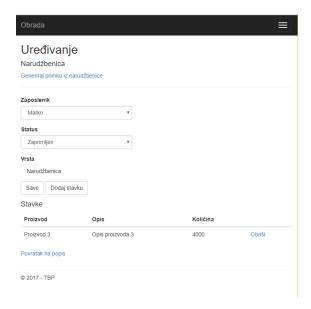
Obrada dokumenta je sama esencija aplikacije. Sadrži se od nekoliko jednostavnih koraka. Osim, naravno samog pregleda i uređivanja, koji postoji za sve entitete te je zbog konzistentnosti ekran jednak kao i drugi, osim svojih specifičnosti. Korisnik ima gumb generiraj narudžbenicu koja generira sve stavke do maksimalnih količina te nas vodi na pregled same generirane narudžbenice i ukoliko želimo možemo je i uređivati. Možemo maknuti stavke ili promijeniti količine i sl. Nakon što smo gotovi s obradom narudžbenice mijenja se status u zatvoren. Nakon toga se može direktno iz narudžbenice generirati primka na temelju narudžbenice koju isto tako možemo urediti i sl. te ako smo sve zaprimili, ista se zatvara. Tu je sada završeno zaprimanje proizvoda (lijekova). Sada te iste lijekove izdajemo putem izdatnice za svaku ordinaciju ili direktno za pacijenta. I to je slijed aplikacije. Može se tu još puno stvari dodati, no ovo je konceptualne naravi i prikazano je s tehničke strane kako funkcionira. Sa samim generiranjem narudžbenice u biti možemo dobiti izvještaj što i koliko fali lijekova u bolnici.

Korak 1 Na pregledu dokumenata se odabere akcija "Generiraj narudžbenicu".

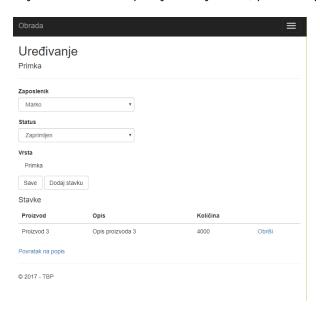
Slika 6.5: Pregled dokumenata

Korak 2 U samoj narudžbenici se odabere akcija "Generiraj primku iz narudžbenice".

Slika 6.6: Narudžbenica

Korak 3 Nakon zaprimanja i unosa točno zaprimljenih vrijednosti, primka se pohranjuje i zatvara.

Slika 6.7: Primka

Poglavlje 7

Zaključak

U današnje doba informatizacije želi se što više stvari automatizirati, no još važnije je prije što više unificirati jer će onda biti daleko lakše automatizirati. Kao sloj podataka koristila se baza podataka PostgreSQL koja je vrlo moćna i popularna u stvarnom svijetu. Ovdje su se koristile aktivne baze podataka, tj. okidači koji automatski odrađuju dio posla. Ja ne preferiram okidače, jer je vrlo teško za održavati, već većinu volim procesirati u aplikaciji. Naravno da za neke stvari ima smisla koristiti okidače, no treba biti vrlo oprezan s istima. Kao sloj prezentacijske i poslovne logike koristio se Microsoft .Net Core. Ova platforma je u dosta ranoj fazi, i kako se nisam još susreo u poslovnom svijetu s istom htio sam eksperimentirati i ovo mi je bila prilika. .Net Core se može izvršavati na svim operacijskim sustavima i serverima, što je velika novost za Microsof kompaniju. Morali su se odlučiti za taj korak jer su uvidjeli da se tržište daleko jače razvija u svijetu otvorenog koda. .Net Core ima međusloj zvan Kestrel koji komunicira sa serverom, tako da je ovo mjesto gdje se spaja s OS-om i serverom. Osim navedenog, postoji još jedna velika prednost, a to je korištenje Entity Framework ORM platforme. EF je moćan i optimiziran ORM, te ga je jako jednostavno koristiti. Dakle, ovo ovdje napravljeno je bilo nespojivo do prije 2 godine: .Net MVC, PostgreSQL, EntityFramework, Linux. Ovaj rad nije rad koji može poslužiti u praksi, već više kao istraživački rad ("Proof of concept").

Kolegij: Teorija baza podataka 32/33

Bibliografija

sc. Mirko Malekovic, D., 2017. TEORIJA BAZA PODATAKA.

Schatten, M., 2008. Zasnivanje otvorene ontologije odabranih segmenata biometrijske znanosti. M.sc. diss., Faculty of Organization and Informatics, Varaždin.

Kolegij: Teorija baza podataka 33/33